

Samfundsøkonomiske konsekvensberegninger

1. Forudsætninger for beregningerne

Pilotprojekterne har haft til opgave at gennemføre en samfundsøkonomisk analyse bestående af hhv. en erhvervsøkonomisk og en velfærdsøkonomisk analyse. For at sikre sammenlignelighed mellem pilotprojekternes analyser har følgegruppen godkendt et sæt retningslinier for gennemførelsen. Disse rammer beskrives kort i det følgende.

Den erhvervsøkonomiske analyse belyser den faktiske økonomiske effekt af etableringen af nationalparken i det pågældende lokalområde. Dvs. den viser de direkte økonomiske effekter af en nationalpark for berørte grupper i lokalsamfundet f.eks. stat, kommune, landbrug, øvrige erhvervsliv og private husholdninger.

Den velfærdsøkonomiske analyse forholder sig til nationalparkernes velfærdsøkonomiske konsekvenser for hele samfundet. Dvs. hvordan hele Danmarks velfærd påvirkes ved etableringen af den pågældende nationalpark. I de velfærdsøkonomiske beregninger medtages også værdier, der ikke er prissat, f.eks. rekreative værdier, forbedring af naturværdier m.m., men som har en værdi for samfundet, selvom der ikke betales direkte for det.

I retningslinierne opstilledes endvidere en række regnetekniske forudsætninger for de udførte beregninger i form af systemafgrænsning, tidshorisont, kalkulationsrente m.m. til hjælp for opstillingen af regnestykkerne.

En af de primære effekter af de fleste projektforslag er omlægning af landbrugsarealer i omdrift til naturarealer eller vedvarende græs. I de udførte beregningerne tages således højde for de samfundsøkonomiske tab ved reduceret landbrugsproduktion, herunder i følgeindustrien og de samfundsøkonomiske fordele ved reduktion af nitratbelastningen af vandmiljøet.

For fire af pilotprojekternes vedkommende er analyserne udført på grundlag af to-tre scenarier, som er opstillet ud fra forskellige vægtninger mellem interesser indenfor natur, friluftsliv og erhverv. Scenarier og beregninger er således ikke udtryk for styregruppens konkrete forslag til visioner og handlingsplaner, og er derfor vist som et værdispænd i nedenstående tabeller (Læsø, Mols, Vadehavet og Thy).

Grundlæggende er de udførte erhvervs- og velfærdsøkonomiske analyser udført på meget forskellig baggrund, idet de enkelte projekters ønsker og behov er tænkt ind i de individuelle beregningsmodeller. Visse af disse forskellige forudsætninger er illustreret i tabel 1.

Forudsætninger	Kongernes Nordsjælland	Lille Vildmose	Læsø	Mols Bjerge	Møn	Thy	Vadehavet
Landbrug, omlagt i ha	1.800	1.000	50	5.000 -8.000	3.600	150 -300	220 -59.700
Turismestigning	20	7	8 -17	11 -25	38	4 -8	10 -40
Ejendomsværdistigning i pct. i forhold til antallet af ejendomme i pct.	5 / 2	1,5 / ?	3-5 / 10	3-5 / 10	13 / 20	3-5 / 10	3-5 / 10
Bosætning	0	0	5 -8	½ -1	3	1 -3	0 -1

Tabel 1: Forudsætninger for de udførte erhvervs- og velfærdsøkonomiske beregninger i de enkelte pilotprojekter.

2. Erhvervsøkonomiske konsekvenser

De erhvervsøkonomiske analyser har til formål at illustrere de lokale fordelingsmæssige effekter af de enkelte projekter, hvorfor denne analyse også kaldes en budgetøkonomisk analyse.

Der er i konsulentrapporten med gennemgangen af de syv pilotprojekter (foretaget af NIRAS Konsulenterne) foretaget en sammenfatning af de erhvervsøkonomiske analyser, hvortil der henvises i det følgende.

Det fremgår af de gennemførte analyser, jf. tabel 2, at den offentlige sektor (stat, amt og kommuner), som den eneste gruppe har et budgetøkonomisk underskud. Det skyldes primært, at staten har betydelige nettoudgifter som følge af store investeringer og driftsudgifter i nationalparkerne. Samtlige lokale grupper (landbrug, øvrige erhverv og de private husholdninger), som er med i beregningerne, har derimod en uændret eller får en forbedret budgetøkonomi ved etablering af en nationalpark.

Det bemærkes, at der for Kongernes Nordsjælland, Lille Vildmose og Møn optræder en positiv værdi for landbrugserhvervet i forbindelse med etablering af nationalparken. Det skyldes primært, at det i forslaget er forudsat en betydelig statslig erhvervelse af landbrugsjord i forbindelse med arealomlægninger, hvorved salget optræder som en indtægt for landbruget. I de fire andre projekter forudsættes det derimod, at landbruget beholder jorden og alene kompenseres for tabt fortjeneste ved produktionen, hvorved gennemførelsen budgetøkonomisk set er neutralt for landbruget.

Den budgetøkonomiske analyse viser endvidere, at de private husholdninger får fordel af ejendomsprisstigninger. Det positive resultat for det øvrige erhvervsliv skyldes primært den øgede turisme som følge af nationalparken.

Erhvervsøkonomiske beregninger	Kongernes Nordsjælland	Lille Vildmose	Læsø	Mols Bjerge	Møn	Thy	Vadehavet
Offentlig sektor, mio. kr.	÷233	÷173	÷138 --69	÷70 --30	÷362 --301	÷187 --77	150 -466 **
Landbrug, mio. kr.	69	22 -40	0	0	186 -195	*	*
Øvrige erhverv, primært turisme, mio. kr.	85	255	14 -25	45 - 233	÷81 -110	11 -60	126 -317
Husholdninger (Ejendomsværdistigninger), mio. kr.	62	0 -42	1 -2	30 -62	33 -52	21 -42	110 -223

* Beregningsmodellen forudsætter i alle scenarier, at landbruget kompenseres fuldt ud af staten og ad frivillighedens vej. Resultatet for landbruget er derfor neutralt og ikke medtaget i beregningerne.

** I Vadehavet er de statslige investeringer sat til at være 0. Derfor optræder et positivt tal for den samlede offentlige sektor på baggrund af gevinster for kommuner og amter.

Tabel 2: Beregningerne i tabellen er foretaget som nutidsværdier (NPV) med en diskonteringsrate på 6 pct. og tidshorisont på mellem 20 og 30 år.

3. Velfærdsøkonomiske konsekvenser

Resultaterne fra pilotprojekternes velfærdsøkonomiske analyse er givet nedenfor, hvor gevinstdelen bygger på vurderinger af befolkningens betalingsvilje fra Skov & Landskabs værdisætningsundersøgelse.

Vurderet betalingsvilje kr./år pr. husstand*	Min. 808 Max. 1.455	Min. 1.095 Max. 1.742	Min. 786 Max. 1.433	Min. 973 Max. 1.620	Min. 954 Max. 1.601	Min. 933 Max. 1.579	Min. 1.011 Max. 1.658
Vurdering af samlet betalingsvilje i mio. kr. **	Min. 67.300 Max. 121.300	Min. 91.000 Max. 145.000	Min. 65.500 Min. 119.500	Min. 81.000 Max.135.000	Min. 80.000 Max. 133.000	Min. 78.000 Max.132.000	Min. 84.000 Max.138.000

* Vurderingerne af betalingsviljen i kr./år/husstand er opgivet i to værdier. En minimumsværdi, der knytter sig til etablering af en nationalpark på den pågældende lokalitet med dens særkender, beliggenhed og landskab. Og en maksimumsværdi, der inkluderer ekstra indsats for beskyttelse af naturen, for særlige arter samt flere stier. For alle parker er den ekstra betalingsvillighed for disse tre ekstra attributter den samme og udgør en betalingsvillighed på 647 kr./år/husstand, som lægges til minimumsestimatet.

** Vurderingerne af hele befolkningens samlede betalingsvillighed over en uendelig tidshorisont er opgivet i to værdier. Minimumsværdien knytter sig til etablering af en nationalpark på den pågældende lokalitet med dens særkender, beliggenhed og landskab. Maksimumsværdien inkluderer ekstra indsats for beskyttelse af naturen, for særlige arter samt flere stier. Tallene er opgivet som nutidsværdier (mio. kr.) med en diskonteringsrate på 3 pct. og uendelig tidshorisont.

Tabel 4: Tabel over betalingsvilje for de enkelte nationalparker opgjort som en årlig betalingsvilje og som en samlet betalingsvilje.

Det fremgår af tabel 3 og 4, at de velfærdsøkonomiske omkostninger ved etablering af en nationalpark er markant lavere end den beregnede samlede betalingsvilje for parken.

Der opregnes dog en række forbehold og usikkerheder for de meget høje vurderinger af den samlede betalingsvilje. Der er bl.a. tale om en hypotetisk betalingsvilje, og det er ikke sikkert, at svarpersonerne i virkeligheden vil betale det samme. Erfaringer fra andre studier viser, at den aktuelle betalingsvilje typisk ligger på halvdelen af den hypotetiske. Det skal desuden nævnes, at betalingsviljen for den enkelte nationalpark sandsynligvis ville være lavere, jo flere nationalparker der virkeliggøres.

Det konkluderes generelt i analyserne, at med forbehold for de forholdsvis store usikkerheder, er der markante samfundsøkonomiske fordele ved etablering af nationalparker. Væsentligt mere nuancerede konklusioner kan dog først drages, når den endelige rapport fra Skov og Landskab offentliggøres.

På grund af nævnte forsinkelser har følgegruppen ikke haft mulighed for at gennemgå og tage stilling til de ovenfor beskrevne analyser og deres resultater.